

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Presă noastră.

Arad, 15 Noembrie.

De un an de zile a fost o vie mișcare în presa noastră. S'au dat polemici violente, s'au răscolit patimi și dureri, s'au desvelit adevăruri crude și, nu arareori, oameni interesați și răi au încercat să se susțină la suprafață prin minciuni și calomnii debitate pe socoteala altora. A fost anul acesta un an de grea încercare pentru toate ziarurile noastre, căci în focul luptelor cari au înflăcărat întreaga opinie noastră publică, trebuia să se lămurească aurul lor: puterea lor de a rămâne pururea reprezentantele punctului celui mai înalt de vedere în manifestările vieții noastre naționale. Trebuia să se dovedească acum: este într'adevăr presa noastră cumpăna dreaptă și cinstită, prin care să se cântărească după toate legile omenești și ale lui Dumnezeu, ideile și faptele cari se depun pe altarul neamului ori nu?...

Se știe povestea. În ziarul nostru s'au scris anumite păreri nepreocupate, drepte, credem noi, în ori ce caz discutabile — trebuie să o recunoască ori și cine — despre o primenire oare care a spiritului nostru public și o selecțiune a valorilor în conducerea partidului nostru național. Luptări mari și, firește, foarte complicate, cari se pot însă lămurii prin o discuție editabilă. Ce au făcut însă ziarurile noastre, surorile noastre întru luminarea neamului în fața acestei împrejurări? Au murmurat câteva vorbe încălțite, au mai și tăcut, dar nu ne-au răspuns nimic în merit. Așa au făcut la — în-

ceput. Iar când au văzut că ziarul nostru împreună cu oamenii grupați în jurul lui, nu o slăbesc cu „primenirea” și-și consideră de o sfântă datorie să spună adevărul întreg asupra chestiunilor pe cari le tratase, cu o ignoranță înspăimântătoare — unele — și altele cu o reacredință patentă, au aruncat întreaga discuția principiară pornită de noi în balta afacerilor personale. Ideile noastre serioase, susținute cu argumente cari nu atingeau persoane decât sub raportul principiilor, li-s'a dat la cap cu calomnii îndreptate împotriva susținătorilor acestui ziar și oamenilor cari îl scriu. Discuția organizării partidului nostru, reclamată de vreme și de noi, a fost abandonată ca o chestie lipsită de importanță, în schimb s'a făcut mare vâlvă din o întâlnire ne-voită a părintelui Giorogariu cu Mangra în gara din Arad, de pildă, iar primenirea conducerii partidului nostru, impusă iarăși de vreme și cerută de noi, a fost ridiculizată — e adevărat că fără succes — de o mare parte a gazetelor noastre cu pretenția de a fi serioase. Putem să dovedim aceste afirmații prin atitudinea „Gazetei Transilvaniei”, care în întreg anul acesta nu a fost altceva decât o magazie fără rost a tuturor popoviceștilor bănuielei neîntemeiate și ridicole, prin atitudinea „Drapelului”, foaia scrisă de nodurosul condei fără vlagă al dlui Braniște și prin coloanele organului autorizat, ziar la al cărui leagăn cântau minciuna și ignoranța barbarilor lor cântec perfid. Să mai amintim și de tăcerea dubioasă a „Telegrafului Român” și a celorlalte organe mai mult sau mai puțin blagocestive? Despre foile pentru popor nu vorbim căci alta este menirea lor.

Nu discutăm acum motivele cari au creat acest rol rușinos al presei noastre. Aceste deocamdată nu ne importă. Ținem să constatăm însă două lucruri: Presa noastră, în mare parte, a dovedit în cursul acestui an că nu știe să se ridice la acea înălțime a presei europene de unde se pot discuta chestiile vitale ale unui popor, fără patina omului incult și fără răutatea omului mic; presa noastră a dovedit, apoi, că este lipsită și de acea seriozitate și rigorism moral, din cari ne-am format noi totdeauna un titlu de mândrie.

Constatarea acestor, se înțelege, că mai ales pe noi ne dor foarte mult, pe cum trebuie să-l doară pe ori ce român. Ideile noastre au fost batjocorite și sufletul nostru s'a fărâmițat în tot felul de apărări, răsapărări și lămuriri personale, fără de nici un felc pentru cauza noastră națională, noi ata fost aceia cari am trebuit să suferim mai mult, văzând cum fătul celor mai curate gânduri ale noastre, moare ajuns pe mâinile unei astfel de prese, noi am fost centrul tuturor atacurilor calomnioase, fără de zăgaz și fără nici un scrupul. Alături de această durere răsare, însă, și o bucurie în sufletul nostru. Câtă vreme surorile noastre vitrege — putem zice fără nici un încunjur — în toate discuțiile purtate cu noi au dovedit o îngustime de spirit regretabilă și de multe ori o condamnabilă reacredință, noi, prin munca noastră zilnică, prin multe jertfe, am cercat să salvăm întru cât s'a putut nivelul discuțiilor principiare la cari ne-am angajat. Prin această atitudine a noastră, apreciată și de cetitorii ziarului nostru rămași toți credincioși, ne-am năzuit să dăm măsura apropiată,

Leon Tolstoi.

O razie prin Caucaz.

Trad. de Munteanu Șoimu.

I.

— „Vin dela colonel”, îmi zise căpitanul Chlopoff, intrând la mine, îmbrăcat în redingotă, cu epoleți, sabia în stânga, — uniformă cu care-l știam de când revenisem în Caucaz. „Batalionul nostru pornește mâine!”

— Unde?

— La N.... Acolo s'a hotărât adunarea.

— Și în urmă au să se pună în marș?

— Fără îndoială, dar nu știu nimic sigur.

Mis-a vestit ascară că „Batalionul va pleca mâine, în marș, luând hrană pentru două zile. „Dar unde să meargă? Ce să facă? Oare pentru un timp mai îndelungat? Nici n'am întrebat.

— Pot să te întovărășesc?

— Bine înțeles; dar ce vrei să faci? Să-ți pui mâna în primejde poate?

— Mă iartă căpitane; e aproape o lună de când stau aci ca pe ghimpi, așteptând ocazia care — în sfârșit — mi-se înfățișează; oare vrei s'o las să-mi scape?

— Ce curiozitate! Vrei să ști cum se face război? Cetește povestirile lui Makailowsky, Danielewski și vei afla până în cele mai mici amănunte.

— Ce e scris în cărțile alea, e prea puțin.

— Vrei să vezi măcelul?

Năcăjit că nu mă înțelegea tăcui. Il întâlnisem în Caucaz, dar pe mamă-sa o cunoscușem la țară. Era o proprietăreasă vecină cu noi. Înainte de plecare m'am ropezit s'o văd. Bătrâna mă primi cu bucurie, mă opri la masă, și-mi încredință pentru Pișenka (așa-i zicea dânsa căpitanului) o iconiță zicându-mi:

— „Du-i-o lui. Când plecă departe, am jurat să fac iconița asta, dacă s'o întoarce sănătos. Iată douăzeci de ani, Maica Domnului l'a păzit: n'a fost rănit nici odată; și în ce luptă n'a luat el parte!... De altfel ceace știu, știu dela alții: nu mi-a povestit nici odată de isprăvile lui, de teamă să nu-mi facă rău”.

Afla-i însă c'a fost rănit odată foarte rău, dar se ferea să spue ceva bătrânei sale mame.

— Să poarte la el totdeauna iconița asta și Maica Domnului l'a păzi de primejdii și de moarte.

În timp ce împărtășeam căpitanului spusele mamei sale, înmânându-i icoana, o sărută cu evlavie, o înveli cu grijă într'o hârtie, apoi se apropiă de fereastră și umplu pipa cu tutun.

— Vitează femece murmură căpitanul. Imi va ajuta Dumnezeu s'o revăd?

În vorbele aceste sincere era tristetea adâncă și iubire nețărâmură...

A doua zi cătră coasurile 4 dimineața, căpitanul mă deșteptă. Era îmbrăcat cu o tunică veche și încins cu sabia peste mijloc.

Nu-l lăsa-i să aștepte mult și degrabă trecu-ram bariera. Batalionul era cu vre-o 500 de metri înainte-ne și părea o masă neagră și deasă în mișcare. Nu puteai ghici linia decăt după baionetele cari străpungeau

văzduhul cu vârfuri lungi învestite. În răstimpuri se auziau cântul soldaților șgomotul darabanelor și vocea puternică din compania 6-a pe care o mai auzisem și în fort.

Drumul urma marginea unei văi și mergea dealungul unui râu, ale cărui ape se revărsaseră peste maluri. Stoluri de porumbei sălbatici se roteau prin văzduh, aci lăsându-se pe malul pietros, aci înfruntându-se prin văzduh și une-ori se pierdeau în zare.

Soarele nu răsărise încă; dar partea dreaptă a văii începea să se lumineze. Stânci cenușii, alburii, mușchiul galben-verziu îmbibat de rouă se luminau încetul cu încetul la lumina aurie a răsăritului. Greeri, lăcuste, mii de insecte se desmorteau prin ierburi și umpleau văzduhul cu zumzăitul lor. Se părea că multime de clopoței răsuna în urechile noastre.

Respira-i aerul curat al dimineții de vară. Căpitanul seose aprinzătoarea și-și aprinse țigara. Mirosul de tutun și iască mă îmbătă.

O luarăm pe un drum mai scurt să ajungem mai degrabă batalionul. Căpitanul înaintă confundat în gânduri ca nici odată, ținea pipa între dinți și dădea pinteni calului care lăsa urme de nebăgat în seamă în drumu-i prin ierburile înalte.

Eram în urma batalionului, când în urma noastră răsuna galopul unui cal și pe odată furăm întrecuți de un tânăr ofițer cu căciulă mare de astrahan alb. Sburând pe lângă noi surăse, salută pe căpitan și...

Abia avui timp să zăresc frumoși-i ochi negri, nasul fin, părul svăpăiat al mustăței răsărind. Ceace îmi plăcu la el fu surăsul, pe care nu putu

în marginile posibilității, unei prese românești vrednice de lupta națională pe care o purtăm.

Nu ne facem însă iluzii și nici nu voim să fim lipsiți de modestie. Publicul nostru din care se recrutează cetitorii noștri a sprijinit și sprijinește încă în mod destul de considerabil și celelalte ziare ale noastre, justificând oarecum prin aceasta și existența lor, felul lor de a fi, atitudinile lor și forma lor de judecată. Suntem deci în drept să ne considerăm și noi prea puțin apropiați de ținta pe care o urmărim. Avem ferma convingere că lustruindu-ne mereu sufletul nostru în calea idealului pe care îl dorim împlinit vom ști să formăm și o opinie publică care va impune o anumită linie de conduită tuturor ziarelor noastre, fără de care nu vor putea trăi. Căci cu presa pe care o avem, cu moravurile și cu lipsa ei de o înțelegere mai profundă a nevoilor noastre naționale, nu vom putea-o duce departe.

E vremea doar să se întrebe ori ce Român cult și cu dor de înaintarea neamului: Până când vom îndura ca presa noastră să fie un simplu automat înregistrător de banalități sau nenorocite pervertiri ale adevărului?!

Nu ne putem mângăia în această privință nici cu strașnicile laude pe cari ni le-a adus în vremea din urmă, la Caracal ni-se pare, d. Nicolae Iorga, căci presa noastră nu este nici atât de luminată, nici atât de cu bune moravuri, încât să facem din ea un ideal, cum face dsa. De altfel d. Iorga are sub acest raport experiențe destul de triste cu organul autorizat, al cărui director publică astăzi un articol al lui D. Zamfirescu împotriva întreg sistemului nostru politic și cultural, ca să retracteze mâncă tot, scriind o scrisoare particulară de umilire dlui Iorga, publicând însă poimâne totuși alt articol de insultă al naționalismului nostru politic și literar. Experiențe de aceste am făcut și noi, durere, și mai triste și — ne rugăm lui Dumnezeu să nu mai avem niciodată.

Desbaterea petiției dela Vinț. Ni-se telegrafiază din Budapesta: La Curtea de casație s'a continuat azi desbaterea petiției dela Vinț. Referentul secției II., d. Wettstein a raportat despre abuzurile anchetate. S'au constatat mai multe abuzuri din partea președintelui alegerii, Döry, care a împiedecat pe mulți alegători români dela urnă. Mâne vor urma vorbirile juriscunștilor din ambele părți. Rezultatul se va cunoaște abia peste vre-o săptămână-două.

Chestiunea română și presa austriacă. O parte a presei germane și austriace a început să discute sub presiunea situației nesigure din Balcani și a războiului italo-turc, politica externă a României în legăturile ei firești cu soarta intolerabilă a fraților noștri din Ungaria.

Acoste ziare atrag atenția factorilor hotărâtori ai politicii vieneze asupra primejdiei, pe care o reprezintă dominațiunea maghiară pentru interesele de mare putere și pentru raporturile de vecinătate ale monarhiei.

Astfel ziarul „Grossösterreich” după ce arată că nu există o irredentă română și că România urmează o politică foarte loială față de Tripla-Alianță, constată cu părere de rău că totuși sferle înalte din Austria n'au nici o considerație pentru starea Românilor din Ungaria, lăsați pradă politicii arbitrare a celor dela Pesta.

Este adevărat spune „Grossösterreich” că oamenii de stat ai României se feresc de orice aventuri în politica externă. Dar este o mare chestie, dacă îndărjirea opiniei publice din regatul român în contra politicii maghiare n'ar putea să influențeze, odată și odată — acțiunea României, punând în locul înțelepciunii pasiunile maselor?

Această schimbare a politicii externe românești nu este exclusă dacă actuala politică de naționalități din Ungaria va continua. Iar dacă România ar fi forțată să-și piardă încrederea în monarhia austro-ungară, cele mai serioase urmări s'ar putea produce pentru interesele acestei monarhii.

De aceea, cu multă dreptate, ziarul „Grossösterreich” accentuează necesitatea de-a se pretui prietinția statului român și credința dinastică a Românilor din Ungara cu totul altminteri decât se face astăzi.

Cea mai elementară înțelepciune politică — serie ziarul vienez — pretinde dela factorii ho-

tărâtori din Viena să preîntâmpine, cu măsuri potrivite orice primejdii posibile ale viitorului și să recunoască faptul că politica detestabilă a Ungurilor poate pregăti numai surprinderi neplăcute pentru monarhie. — „S e a r a.”

Sedința Camerei. Fiind Miercuri, Camera potrivit armistițiului, a intrat în discuția reformelor militare.

Cel dintâi orator a fost justhistul *Mádi-Kovács*, care a combătut proiectele.

A luat apoi cuvântul ministrul apărării *Hazai Samu*, pentru a răspunde la atacurile în dreptate împotriva armatei comune. Discursul său a culminat în declarația că chiar dacă Ungaria ar avea armată națională independentă, conflictele cu Austria n'ar înceta.

Sedința s'a terminat cu interpelări.

România și criza orientală.

— Declarațiile dlui I. I. C. Brătianu. —

Ziarele franceze „Le Siècle” și „L'Action” din Paris publică sub titlul „La Roumanie et la Crise orientale” câteva declarații interesante ale șefului partidului național-liberal din România.

Zarele franceze fac declarațiilor următorul mentar:

Corespondentul nostru din București a vorbit cu d. I. Brătianu, care unește pe lângă nume ilustru, merite personale strălucite și acum un an împlinea funcțiunile de prim-ministru, funcțiuni, ce mai curînd ori mai târziu va fi chemat a îndeplini din nou, în calitate de șef al partidului liberal.

În privința atitudinii României față de frământările din peninsula balcanică, d. Brătianu a declarat următoarele:

„Dela început țin să vă trag luarea minții și vă rog să spuneți cetitorilor de că România nu-i stat balcanic.

E greșală a privi țara noastră ca făcând parte din peninsula balcanică. Situația ei geografică, formația ei ca stat, organizarea politică, o deosebesc de națiile balcanice.

Geograficește, cea mai mare parte din statul român face parte din masivul Car-

să și-l stăpânească, când băgă de seamă că-l cerțeam cu privirea.

— Unde s'o fi ducând întrebă căpitanul nemulțumit, fără să-și scoată pipa din gură.

— Cine e? întrebai.

— Sublocotentul Alanin, un ofițer din compania mea. A venit la corp luna trecută. Abia a scăpat din școală.

— Fără îndoială că e prima încercare pe care o vede zisei.

— Bineînțeles. De aceea e așa de încântat, zise căpitanul, înălțându-și capul cu mândrie. O! Tinereță!

— Și pentru ce n'ar fi vesel? Cred că un ofițer tânăr găsește faptul acesta foarte plăcut.

Căpitanul tăcu câțva timp.

— Ei ce spun eu?... tinerete! zise încetinel. De ce să se bucure înainte de-a fi văzut ceva? Când va lua parte la mai multe încercări, n'o să mai fie vesel. Acum suntem vre-o 20 de ofițeri în marș. Unul din noi o să fie omorât, rănit, — fără îndoială: azi eu, mâne el, altădată un altul. Ei! îi așa de îmbucurător?

II.

Soarele începuse să lumineze valea și ceata se răspândise. Era cald. Soldații cu puștele pe umăr și ranițele în spate, înaintau șovăind pe drumul prăfuit. În rânduri se auzea dialectul din Rusia-mică, răsete și cântece. Câțiva subofițeri în bluze albe mergeau în urma plutonului cu țigări în gură vorbind serios.

Cărute greu încărcate se târăneau pas cu

pas, răscolind praful care plutea nemișcat în aer. Ofițerii mergeau călări în frunte. Unii făceau pe grozavii biciuind caii îndemându-i la galop și oprindu-i brusc. Alții ascultau la cei ce cântau cari cu toată zăpușeala cântau mereu.

Cam la vre-o 100 de metri înaintea detașamentului sbura urmat de Tătari un ofițer frumos și voinic în uniformă asiatică. În regiment era cunoscut ca viteazul vitejilor. Uniforma lui, înfățișarea, trădau dorința de-a fi socotit drept Tătar. Vorbea cu camarazii lui o limbă pe care ei n'o înțelegeau, dar după privirile batjocuritoare pe cari le schimbau între ei, am priceput că nici unul nu-l pricepea de loc. Era unul din tinerii noștri ofițeri, un viteaz de-al lui Marlinsky, sau de-al lui Lermontov cari nu văd Caucazul decât prin prizma unui „erou al timpului nostru”, și în faptele lui nu urma închinărilor sale personale, ci faptele eroilor acestora.

Ca dovadă îi plăcea poate societatea femeilor și-a oamenilor mari — mareșali, generali, coloneli, — poate că-i plăcea o astfel de societate, fiindcă era trufaș în cel mai înalt grad; dar credea că-i de datoria lui să le întoarcă spatele cu o nepolitete subtilă, și când vre-o doamnă apărea în fortăreață, se credea îndrituit să se strecoare sub fereastra-i cu prietinii în cămașe viorie, numai cu pantofi în picioare și să facă tîmbălău, nu ca s'o jignească, ci să-i arăte că are picioare frumoase că doar s'o amorea de dânsul.

Altădată plecă noaptea cu doi-trei Tătari credincioși în munți și aici pradă, uicide pe Tătarii răseculați cu toate că conștiința-i spunea că nu face treabă mare, credea că trebuie să facă pe oameni să sufere.

Avea el veșnic două lucruri: o icoană atârnată de după gât și un pumnal, într-o teacă, sub cămașe.

Era incredințat că ura răzbunarea și disprețul pentru omenire, sunt simțăminte superioare politice, dar soția lui, o Cercheză, m'asigură că era unul cel mai blând, mai blajin și că în fiecare seară, după ce își făcuse socotelile, se ruga lui Dumnezeu în genunchi.

Camarazii și soldații nu-l judecau de loc după cum era. Odată focul isbucni în fort, două companii încercau să-l potolească. În mijlocul multimei dogorite de vâpăi se ivi fără veste umbra unui om călare. Făcându-și loc, ajunse în fața focului. Atunci locotentul — căci el era — decălecă și se făcu nevăzut în flăcări... Cinei n'ate... și se întoarse: cu părul vâlvoi și părbit, cu doi porumbei în sân pe cari îi scăpase din foc.

Îl chema Rosenkranz, dar vorbea cu drag de obârșia lui, arătând că se trage din Varegi și că străbunii lui au fost Ruși adevărați.

III.

Soarele ajunsese la amiază și prin văzduhul învâpăiat arunca razele-i pe pământul uscat, ce mi de un albastru înnegurat se limpezi. Poalele multilor acoperiți de neauză se încetășau de un albastru violachiu. Văzduhul părea plin de un praștrăveziu. Căldura devenia mai nesuferită.

Ajunși la malul râului, la jumătate drumul detașamentul se opri.

Soldații punând armele de-oparte, alergau către râu.

Comandantul se așeza pe o darabana la umbra, răsfrângând pe chipu-i importanța gradului, și

pașilor, săpând un versant întreg, în vreme ce celălalt face parte din Austro-Ungaria.

Politiceste, regatul nostru are organizație statornică și solidă. Nu are de suferit de frământările legate de perioada de înjghebare, de cari mai sufăr încă națiile balcanice.

Dar deși țara noastră nu face parte din Balcani, tot ce privește chestiile balcanice înfățișează pentru noi un interes esențial. Punctul ei de vedere este identic cu al Puterilor mari, adică vrea păstrarea statului nostru, ca o necesitate de mână întâia.

Iată de ce vom fi totdeauna înțeleși cu orice putere sincer prietenă păcei. Și cred că toate statele doresc tot așa de cu tărie și noi liniștirea conflictului italo-turc.

Mulțumită acestei dorinți și silințelor tuturor factorilor interesați, putem nădăjdui că ostilitățile vor înceta, înainte de a fi dat loc la alte complicații.

Opinia publică, în România ca și aiurea, dela început, alarmată, s'a liniștit și privește cu mai mult sânge rece mersul evenimentelor.

Zvonurile ce au circulat, că România și mobilizează armata, nu pot avea temei, în această situația, așa cum se înfățișează până acum, n'ar îndreptăți asemenea măsură.

Repet, suntem prieteni ai păcei și nu vom cruța nimic, din cele ce atârnă de noi, spre a asigura statul-quo teritorial în Balcani.

România nu poate admite nici o schimbare care ar turbura în paguba sa starea echilibrului de azi. Acesta e punctul de vedere pe care îl va susține cu toată energia de trebuință.

Dar, încă odată, interesele pacifice ale Europei sunt așa de însemnate și silințele Puterilor mari atât de unanime, în cât, după toate probabilitățile, nu vom avea de făcut față la complicații nouă”.

Scrisoare deschisă

adresată alegătorilor români din Mădăraș, Jidani și Terebești.

Ca trimisul și reprezentantul Dvoastră în congregația comitatului nostru, cinstea și respectul ce Vi-le păstrez îmi impune datoria de a Vă adresa această scrisoare deschisă.

Pe ziua de 26 Octomvrie am convocat la Săini o adunare populară a alegătorilor români din comitatul Sătmăruului, aderenți ai programului și partidului nostru național român.

Ce-i drept, adunarea aceasta n'a reușit așa cum am fi dorit-o cu toții, pentru că — cum V'ați putut convinge și Dvoastră — prea puțini s'au înfățișat. Cuvântările rostite au fost, însă, ascultate cu dragoste și proiectul de rezoluție primit cu multă însuflețire.

După adunare, la masa albă, s'a întâmplat însă un lucru la care nu ne-am așteptat. O provocare îndrăzneată și nesocotită la adresa mea, ceea ce mă îndeamnă să Vă adresez această scrisoare deschisă.

Cum bine știți, am dorit ca la această adunare să vină fruntași și din alte ținuturi. Au venit, însă, numai 2 inși: Gh. Pop de Băsești, președintele partidului nostru național român, și d. deputat Dr. Teodor Mihali.

Cu acești fruntași am stat la masa albă, după adunare, ca să-i cinstim câtă vreme stau în mijlocul nostru. Căci noi Sătmărenii așa știm că e de cădere și cuviință. Cu acest prilej s'au rostit și câteva cuvântări, cu îndemnuri la dragoste și înțelegere frățească.

Toate s'au petrecut în cea mai bună unire, până deodată ca din senin cade o bombă... de titanit: până deodată răsună un cuvânt de mare nesocotință, un cuvânt care te ucide moralicește.

D. deputat Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților noștri naționaliști, rostește o cuvântare în care atacă

un articol de fond, publicat în „Tribuna” dela 15 Octomvrie, de iubitul cântăreț al poporului românesc, de marele nostru poet și publicist Octavian Goga.

Articolul acesta frumos, care avea titlul „Intellectualizarea politicii noastre”, cuprinde în cuvinte cumpănite și înțelepte îndemnuri cumiști. Cum, adică, toți bărbații noștri, cari se îndeletnicesc cu politica; cu mântuirea noastră din întunec și robie — să-și întemeieze munca de deșteptare pe temelia trainică a culturii, urmând pilda altor neamuri, pentru că numai prin cuvântări, fie ele cât de frumoase, nu poți răzbi față de un dușman bine înarmat.

A mai pomenit marele nostru poet și despre discursul ce l'a rostit la Londra, vara trecută, părintele și frate iubit al meu Dr. Vasile Lucaciu. Și a spus că ar fi fost mai bine dacă în locul acestui discurs, de altminteri frumos, s'ar fi împărțit între învățații tuturor neamurilor adunați în capitala Angliei — o scriere în care să li-se arate starea noastră tristă, asupririle de cari avem parte, jertfele mari de sânge și bani ce le aduceam și lupta grea ce-o purtăm pentru apărarea limbei și legeri noastre.

Acest articol frumos și cuminte a fost publicat, în traducere ungurească și în mod cinstit, de o foaie din Carai „Szatmáregyei Közlöny”. Cu această foaie în mână, d. Dr. Teodor Mihali a început să atace ziarul „Tribuna”, cel mai bun și răspândit ziar al Românilor, necruțând nici scriitorii strânsi în jurul acestui falnic organ românesc. Dar, înainte de toate, l'a atacat pe iubitul nostru îndrumător Octavian Goga.

D. Mihali, adresându-se conmesenilor săi, le-a zis cu glas înecat de mânie: „Citiți, domnilor, și vedeți”. Aici eu l'am întrerupt: „L'am citit și în original și l'am citit cu drag!” Am făcut această întrerupere fără nici o patimă, îndemnat numai de adevăr, pentru că noi toți citim cu drag acest

oșteri. Căpitanul se întinse pe iarbă adăscit de furgonul companiei. Viteazul locotenent Benkranz cu câțiva tineri ofițeri se întinseseră în mantale și se pregăteau de chief, după cum cănușă numărul sticlelor din jurul lor, și însuflețirea particulară a cântăreților cari așezați în cerc se șuierau „pliasovoia” Caucazul pe aria de Leshinka:

„Samil a vrut să se răscuale

„In anii ce-au trecut,

„Tra-la-la, tra-la-la,

„In anii ce-au trecut!”...

Printre ofițeri era și tânărul sublocotenent care trecuse în sbor de dimineață. Era vesel, ochii îi scânteiau, se cam încurea în limbă, îmbrățișa pe toți și le mărturisia prietenie.

Bietul băiat! Nu-și dădea seama cât era de sincer și că sinceritatea și dragostea cu care îmbrățișa pe camarazi, ar fi stârnit nu dragostea de care era lacom, ci o luare în răs. Nu-și dădea seama când își întinse mantaua și se culcase la pământ împrăștiind părul negru, cât era de frumos!

Doi ofițeri sosiți în furgon jucau cărți pe-un „necesar” de călătorie.

Priveam cu atenție expresia chipurilor lor.

Dar nu putui desprinde la vre-unul umbra neli-niștei pe care o resimțeam în mine: râsetele lor, poveștile, arătau o nepăsare o fără de grije absolută de primejdia care-i amenința. Aveau înfățișarea că nu se îndoiesc că unul dintre ei nu se vor mai întoarce pe drumul acesta.

IV.

Cătră 7 ciasuri din seară prăfuiți intrarăm în fortul N....

Soarele se pleca către apus, aruncând raze piezișe pe de-asupra grădinilor cu arbori uriași cari înconjurau fortăreața pe de-asupra câmpurilor și câmpiilor îngălbenite și nourilor albi cari se sfășiau în lungul munților acoperiți de nea, făcând o înlănțuire de contururi fantastice. Galbenul crescând al lunii se ivia la orizont ca un nor străveziu.

În „Aul” așezat la poalele fortului, un Tătar chema credincioșii la rugăciune din înălțimea țărâni. Cântăreții cântau cântece voioase.

După ce mi-am schimbat vestmântul și m'am odihnit puțin, m'am dus la un aghiotant, un prieten al meu, să-l rog să-i spuie generalului gândurile mele.

De-odată cătră intrarea fortului un echipagiu cochet trecu pe dinaintea mea; se zăria o pălărie

de damă și s'auziau frânturi de vorbe franțuzești. Din fereasta deschisă a colonelului se strecura melodia unei polci sau catinci, fredonată și acompaniată de un pian hodorogit.

Trecând prin fața unei cafenele zării câțiva copiiști cu țigara în mână, sorbind din vin, auzii pe unul zicând: Ia lasă... în politică Maria Gai-goriewna... e meșteră!...

Un jidan cocârjit, cu o haină veche sleioasă, cu o înfățișare bolnăvicioasă cânta la o orgă barbară cu note stridente... și tot orașul răsuna de „Lucia de Lamermor!”

Două femei cu rochii falfăinde, cu ștergare de mătase pe cap, cu umbrele în mâni, pășiau în fața mea pe trotuar, cu demitate... Două fetișcane, una cu rochie roșie, cealaltă cu rochie albastră, cu capetele desgolite la poartă, râdeau ascuțit ca să atragă atenția ofițerilor cari treceau!... Ofițerii în uniforme noi, mănuși albe, epoleți strălucitori, se plimbau pe străzi și prin grădina publică.

Găsii pe prietinel meu în catul de jos al casei generalului. De-abia avu-i timp să-i spun dorința mea, pe care o socotia irealizabilă când văzurăm în fața ferestrei de care eram răzimați trăsura cochetă de mai nainte. Căi se opriră, din

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely în: Székely și Bóti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bog: tu catalog ilustrat

ziar, care a contribuit în cea mai mare măsură la rededeptarea noastră națională, cum citim cu drag tot ce serie iubitul nostru Octavian Goga. Farmecul ce se desprinde din fiecare rând al lui te robește și nu se poate să nu-l îndrăgești dacă ai inimă verde românească.

Atât i-a trebuit, însă, dlui Dr. Teodor Mihali... Acest deputat român, președintele clubului deputaților naționaliști, tovarășul meu de luptă, îmi strigă, în auzul tuturor, cuvintele ucigătoare și criminale „Te declar de trădător de neam și fratricid!”

E adevărat că pe urmă s'a potolit și revenind asupra cuvintelor sale criminale, s'a senzat. Dar cu această satisfacție nu mă pot mulțumi.

Dvoastră mă cunoașteți cu toții. Dvoastră cari mi-ați făcut cinstea de-a mă trimite, ca reprezentant al Dvoastră, în congregația comitatului; Dvoastră cari ați luptat cu însufletire să mă trimiteți reprezentant al Dvoastră în Camera deputaților, ca reprezentant al cercului Cărășeuului. Mi-ați făcut cinste, știindu-mă om care și-a pus și-și pune sufletul pentru neamul său.

Și acum reprezentantul Dvoastră e atacat, în mod criminal, în cinstea sa națională, care îi este mai scumpă.

Și pentru ce? Pentru că citesc și voi citi „Tribuna”, cum o citesc și o au dragă mii de alți Români cari nu sunt certați cu morala politică și cu concepțiile despre cinstea națională.

Că d. deputat Dr. Mihali și soții săi de mânia din ce motive nu se împacă cu atitudinea românească a acestui ziar nu are importanță pentru mine. Mânia și patima însă nici când n'au fost sfetnice buni.

De 16 ani neîntrepuț sunt reprezentantul Dvoastră, al poporului, în sfatul comitatului nostru. În tot cursul acestor ani plini de lupte grele împotriva dușmanilor neamului nostru, n'am scăpat un singur prilej de-a susține cu tărie și convingere dreptatea cauzei noastre românești. Am

protestat întotdeauna împotriva nenumăratelor nelegiuiri săvârșite împotriva poporului și am apărat cu tărie și fără teamă drepturile limbei noastre în comitatul nostru. Și lupta aceasta am dus-o singur, mereu singur în mijlocul mării de potrivnici. E drept că luptele aceste nu le-am adus la cunoștința lumii: n'am așteptat ca presa să mă preaslăvească — pentru că eu n'am luptat și nu voi lupta ca să mi-se aducă laude, ci lupt ca să-mi împlinesc sfânta datorie către neamul meu iubit.

Destul am fost atacat și hulit în foile unguerești din comitat și de aiurea. Eram hulit pentru dragostea mea de neam și lege chiar și în numărul acela din foaia unguerească pe care d. Mihali o ținea în mână.

Cu durere în inimă mă văd, așadar, nevoit să vă aduc la cunoștință că vă mulțumesc de încrederea pusă în mine și vă redau însărcinarea, plină de cinste, de-a vă reprezenta, pentru că până nu voi primi satisfacție deplină nu pot face altcum.

Rămân cu iubire frățească al Dvoastră
Dorolț, 5 Noembrie 1911 n.

Constantin Lucaciu.

Scrisori din Iași.

Abia acum... — O nouă revistă în Iași „Versuri”.

Un roman de-o frumusețe rară, de-o bogăție descriptivă covârșitoare, de-un interes moral politic și social unic, putând mulțumi cu aceiași siguranță gustul cel mai exotice și interesul cel mai național — după un an dela apariția sa, abia acum începe să fie evidențiat. Vorbesc se înțelege de „Instrăinații” bătrânului Kneaz basarabian Dimitrie C. Moruzi și de articolul atât de lămuritor al d-rei Eleonora Stratilescu directoara Externatului „Oltea Doamna” din Iași. Păstrând aceleași laude frumoase, d-ra Stratilescu arată și de-a puținul interes al publicului cetitor.

Cum mai spuneam odată: Un om fără noroc! Căci mă întreb: Cine l'a pus să tipărească cartea în tipografia „Neamul Românesc”; cine l'a îndemnat să primească cea dintâi recenzie prin

pana dlui Iorga: cine l'a înșelat să se înscrie în partidul „nervosului Apostol”? Tată greșeli, iată împrejurări pe care autorul „Instrăinațiilor” trebuia cu orice preț să le ocolească dacă voia să guste liniștit și bine meritat triumful adevăratului renume.

N'a făcut? Cu atât mai rău. Nu e și nu va putea fi ceva. Și atunci se înțelege, n'o să-l obosească nimeni cu rugămintă pentru vre-un articol de colaborare. Fotografia? nu; fotografia n'o să i-o ecară nimeni pentru „primul număr de toamnă”; interviuri literare, politice sau teatrale n'o să aibă a da nimăru.

Modest, încântător de modest, o să-și picure liniștit viața binecuvântată de idealist îndărătnic. Din cerdacul zugrăvit curat cu roșul căsuțelor de țară, rezemat în tihnă de speteaza jilțului bătrân ca și dânsul, împrăștiind cât mai departe, print-un suris de nepăsare ecoul unei vieți, va privi meru cu aceeași ochi cercetători, cu aceeași grabă copilărească, cu aceeași căldură în suflet, zările răsăritul întunecat, dealurile legănate ale Basarabiei, satul mărginaș cu Prutul, Dănuțeni copilariei lui fericeite. Lunga depărtare de cale nu o va băga în seamă, ochiul obosit aproape, va privi mai ager, și ici, aproape de tot, i-se va părea lumea cea mai frumoasă pe care a iubit-o.

Poate nădăjdui bucurie mai desăvârșită? La ce bun. Bătrâni trăsesc anii strecurați cu mult în urmă. Și alături de Prutul românesc, alături de Dănuțeni Basarabiei, se simte mai învăluit de dânsii.

Urmând direcția „Vieții Nouă” un grup de tineri publiciști, elevi din școala literară cred, nu și politecă, a dlui Ovid Densusianu — știți domnul cu interviul din „Világ” — a făcut să apară în Iași revista „Versuri”. Nr. 9 din Septembrie al „Vieții Românești” anunțând aceasta apariția zice „A apărut în Iași o revistă destinată exclusiv versurilor — și anume celor „moderne”. Versificatorul „modern” cum se știe, ține să exprime în cuvinte neobișnuite senzații neobișnuite. Dar în publicația ieșană, suflete foarte obișnuite se silesc din răspuneri să iasă din făgașul foarte comun, pe care le-a sortit natura să meargă. O singură excepție face d. Rașcu, care pe cât se vede caută să și chinuiască un suflet nelipsit de delicatotea și o invenție verbală nelipsită și ea de resurse și de finețe”. — Și fiindcă s'a zis, o să facem. Nu-i așa dle Rașcu?

Corneliu Carp.

trăsură se scobori un om svelt, cu uniformă de linie, cu epoleți de maior care pătrunse la general.

— Iartă-mă, te rog, îmi zise prietinel, trebuie să-l anunț degrabă generalului....

— Cine a venit? zisei.

— Contesa, îmi răspunse, închieându-și tunica și urea repede scării.

Câtva timp după aceea se ivi un om frumos, de statură mică, într-o redingotă cu epoleți, o cruce albă la butonieră. Maiorul, aghiotantul și alți doi ofițeri îl urmau. Mersul, toate mișcărilor generalului trădau pe omul pe deplin pătruns de importanța sa.

— Bună seara doamnă contesă, zise întinzându-i mâna prin portieră.

O mână înmănușată, strânse mâna generalului, un chip mititel, surzând sub pălăria-i galbenă, se ivi în deschizătură.

Din toată convorbirea care ținu câteva minute, am prins numai ce a zis generalul trecând prin fața mea: — Știți, am jurat să dau piept cu răsenlații.

Un râset se auzi din trăsură.

— Adio dar, iubite generale!

— Nu, la revedere, zise generalul urcând scara. Să nu uitați că mâine seară voi veni.

Trăsura se depărtă.

— Tată un om, îmi zisei, reîntorcându-mă care posedă tot ce vrea: o rusoaică, un rang, avere, nobleță; și omul ăsta, în ajunul unei bătălii care Dumnezeu știe cum se va sfârși, îi făgăduiește că va veni să ia cialul la dânsa.

La aghiotant găsi-i un tânăr care mă miră și mai mult: era un locotenent din regimentul K.... care se destingea printr-o sfială aproape feme-

iască. Era mândros pe acei cari zicea el, îl împiedecau să ia parte la acțiune. Spunea că a te purta astfel e rușinos.

Cutotă încordarea mea, a trebuit să mă conving că nu se prefăcea. Era cu adevărat mâniat și întristat că-l împiedecaseră să meargă contra „Cerechezilor”. Era jignit ca un copil bătut fără vre-o vină.

Nu pricepeam nimic.

V.

Către ciasurile zece din noapte, coloana trebuia să se pună în marș. La 8 și jumătate încălecai și mă îndreptai către locuința generalului, dar crezând că el și aghiotantul sunt prea ocupați mă oprii în strada, legai calul de un stâlp și m'asezai jos, ca să întâmpin pe generalul la ieșire. Căldura și lumina soarelui lăsară locul nopții răcoase și lumini galbene de lună.

Lumina se furișă prin crăpăturile oblonului. Vârfurile plopilor cari se înălțau în văzduh părea mai întunecate, mai înalte. Umbrele lungi ale caselor, pomilor, tufișurilor se desenau plăcute pe bolta argintie prăfuită.

Pe străzi se auziau în răstimpuri pași grăbiți, frânturi de vorbe sau galopul vre-unui cal. Sunele unei orgi care zicea un cântece erutean, răsbăteau din timp în timp, din mahala.

Nu voi mărturisii la cele ce mă gândeam, mi-ar fi rușine să mărturisesc gândurile de desnădejde cari se țesau ca pe o pânză, îmi năvălau în suflet, în timp ce în juru-mi nu revedeam decât bucurie și apoi asta n'are a face întru nimic cu povestirea mea.

Eram așa de îngândurat că n'am auzit e-

potul bătând ciasurile 11 și pe generalul trecând cu suita sa.

Arier-garda era în post. Cu greu mi-am făcut cale printre tunuri, chezoane care de muniții și ofițeri.

Cerul se investmântase pe încetul cu nori cenușii, întunecați. Ici și colo bolta strălucina. Luna se pitise în dosul unu colț de munte. Văzduhul era liniștit și molatic, nici un fir de iarbă nu se clătina din loc, nici un nor. În fața mea se înalță un zid compact, întunecos și mobil, în urmă erau pete mișcătoare: era avant-garda călare și generalul cu suita sa.

Liniștea era așa de adâncă că se deslușiau sgomotele plăcute și misterioase ale nopții.

Urletul îndepărtat, monstru, al șacalilor, asemănător uncori strigătelor de desnădejde, alțori râsetului, târâitul greurilor, orăcăitul broaștelor, cântul prepelițelor, sgomotul nedeslușit care se apropia toată viața nocturnă aproape neînțeleasă naturii, pe care nu o poți înțelege, nici exprima, totul se contopia într'un singur sgomot, plăcut și armonios: liniștea nopții.

În răstimp se auzea bubuitul tunurilor, ciocnetul baionetelor, glasuri înăbușite și tropot de cai. Natura răsfărgea o frumusețe înbătătoare.

Oamenii simți-se-vor strămtorați pe pământul binecuvântat, sub infinitul azurului cereș? Cum nutrește ei oare astfel de simțăminte de ură, răzbunare, mânie, în nimicirea oamenilor?

Toată seninătatea care e cuprinsă în sufletul omului, ar trebui să se împrăstie în această prietinie cu natura, expresia desăvârșită a binelui și a frumosului.

(Sfârșitul va urma.)

Răvaș din Beiuș.

Conferențe pastorale și catichetice. — Activitatea Despărțământului „Astrei”.

Beiuș, 13 Noembrie.

Cronicarul acestor rânduri având un modest rol la seria de lucruri frumoase ce s'au desfășurat săptămâna trecută în orașul nostru, așteptase ca ele să fie înregistrate de alt cineva. Nu s'a făcut. Iau deci pana și le creștez eu la răvaș așa după cum s'au petrecut, în liniamente generale.

Prezum în toate protopopiatele din Bihor și la noi s'au ținut conferențele pastorale și catichetice, chemând preoțimea și învățătorimea la o nouă viață, la muncă serioasă și stăruitoare.

Fiindecă conferențelor li s'au aplicat o conducere centrală, consistorul a fost reprezentat prin doi delegați.

Conferențele au durat două zile, Luni și Marți și s'au ținut 4 ședințe, în care s'au citit disertații bine încheiate, s'au discutat chestii importante privitoare la apărarea intereselor bisericești și a școlii românești.

Luni preoțimea a asistat la sfânta slujbă, împreună cu chemarea Duhului sfânt, celebrată de preoții Dr. Victor Fildan, Cornel Foltuțiu, Petru Papp și Ioan Ispas. La pricază părintele Ioan Ispas a ținut predică frumoasă despre chemarea preotului.

Ne-am întrunit apoi în școala confesională. Aici administrator protopopesc, dr. V. Fildan deschide conferința prin o cuvântare apreciată despre rolul preotului român. Delegatul consistorial vorbește despre însemnătatea conferențelor și foloasele lor.

În ședința înainte de masă urmează discuțiunile asupra predicii și a felului cum s'a săvârșit sfânta slujbă, se citește conferința părintelui Petru E. Papp: „Cauzele din care se nasc sectele religioase la poporul nostru și mijloacele pentru stărpirea lor”.

În ședința după masă au urmat discuțiunile asupra disertațiilor părintelui Gavril Cristea și Florian Goina.

Disertațiile citite au fost ascultate cu viu interes, iar discuțiile ținute la un nivel academic, domnia cere, cu preoțimea noastră știe să și valorizeze puterile intelectuale când e chemată la muncă. (Ce bine ar fi să și afirme și pe cele naționale. *N. Red.*)

Propunerile părintelui Petru E. Papp, despre punerea în aplicare a unui proiect privitor la controlarea activității pastorale și administrative a preoților, aflarea modalităților pentru slăbirea concubinajului, unificarea sărbătorilor, misiunile pastorale, stărpirea beburilor la funcțiunile bisericești, au fost primite cu unanimitate și însuflețire, de întreaga preoțime, ceea ce ne înmărește pe deplin, că toți suntem călăuziți de același gând: *delăturarea rețelilor, ce domnesc în biserică.*

Ședințele s'au terminat apoi cu cuvântările convenționale obișnuite.

*

Seara tenorul Rădulescu a dat un concert splendid, la care majoritatea preoțimei încă a luat parte.

Conferința catichetică de Marți a avut un succes și mai mare, luând aici parte cei doi factori hotărâtori în viața noastră bisericească; învățătorimea și preoțimea.

Interesul pentru program a fost mare. După cuvântul delegatului, dl Dr. Victor Fildan își citește disertația: „Studiul religiunii pe baza noului plan de învățământ”.

Cei șase disertații: învățătorii Vasile Caba, Ioan Buda și Demetriu Gherlan, preoții Florian Goina, Petru E. Papp și Ioan Pinter, și-au spus părerile asupra felului cum este împărțit studiul religiunii, pentru șase clase, în noul plan și constatat, că planul este într-o măsură superior celor anterioare, religia împărțită în unități metodice foarte nimerite, pentru promovarea religiosității și moralității.

La propunerea părintelui Petru E. Papp, s'au luat următoarele hotărâri:

1. Preoțimea să catechizeze necondiționat.
2. Să se alcătuiască un studiu de catechizare despre materialul indicat în planul de învățământ.
3. În clasele IV, V și VI să se propună religia, după cum se spune în plan.

Dl Ioan Roșu, inv. a disertat apoi „Despre manualele metodice de religieune”. Părintele Miron Papp despre „Educația religioasă în școală și biserică”, învățătorul Ioan Moga, despre mișcarea pedagogică la Români în anul 1910/1911.

Toate au fost de un conținut instructiv și ascultate cu plăcere.

A fost interesantă discuțiunea asupra referințelor dintre preot și învățător. Declarațiile părintelui Petru E. Papp asupra felului cum s'ar putea restabili armonia desăvârșită între acești doi conducători ai satelor au fost aprobate de întreaga conferință.

Și ne-am întors acasă mai bogăți în cunoștințe și mai pregătiți de muncă.

*

Apropiindu-se serile lungi de iarnă despărțământul „Asociațiunii” chemă la muncă pe toți Românii de bine din acest oraș și jur. Cu ziua de azi și-a început activitatea la oraș, prin deschiderea unei serii de conferențe și șezători literare. E cel mai bun prilej de a ne vedea adunați la un loc, ca sub farmecul limbii românești să petrecem câteva clipe plăcute.

A fost și în trecut mișcare literară în sânul despărțământului. Ea însă a fost deodată întreruptă brusc și ne era teamă, că nu va sosi vremea de reculegere.

Totuși a sosit și respirăm acum mai ușurați, căci activitatea se va desfășura normal și într-o formă, care ne va face cinste. Concursul dat atât pentru conferențele dela oraș, cât și pentru prelegerile dela sate ne îndreptățește a crede, că stăm în fața unui fapt care nu ne va lipsi de o satisfacție sufletească din cele mai mângâietoare.

Comitetul a luat în programul activității sale și editarea „Biografiei marelui mecenat Mihail Pavel”, căci orașul nostru, cu instituțiile lui culturale datorește mult acestui bărbat providențial. Biografia e conerezută profesorului Dr. C. Pavel.

Dar activitatea despărțământului se va estinde într-un cerc mai mare în ce privește prelegerile dela sate.

Prin prelegeri li-se vor da țărănilor toate sfaturile, și încă e posibil și mijloacele necesare pentru întărirea lor economică.

S'a și pornit aici un curent sănătos de a se înființa societăți de consum. Prima s'a înființat la Cusiș, azi avem multe sate cu astfel de întreprinderi economice.

Străduința lor trebuie încurajată!

Facem însă constatarea dureroasă că nu toți cărturarii noștri înțeleg rostul „Asociațiunii” și în consecință nu fac parte din sânul ei. În schimb însă îi vedem figurând ca și membri pe la reuniuni și casine străine.

Scopul nostru va fi deci să înrolăm pe toți cărturarii noștri în șirul membrilor „Asociațiunii”.

*

Deși nu s'au făcut pregătiri mari totuși conferința de Duminică a atras un public numeros în localul casei române. Damele s'au prezentat într-un mod impunător. A făcut o impresie excelentă prezența dnei *Otilia Cosmața* din Sereievo, cunoscuta scriitoare prin călătoriile ce le-a făcut în Orient și îndeosebi în Japonia, și una dintre cele mai sărguincioase colaboratoare a „Luceafărului” din Sibiu.

Petrecând câteva săptămâni în orașul nostru ni-a făcut plăcerea să ia parte și la întrunirile noastre literare.

Conferinței i-a premers cuvântul de deschidere al dlui președinte, Dr. G. Cosma. A vorbit despre jubileul „Astrei”, rolul ei, îndatoririle noastre față de aceasta instituțiune, și ne schițează programul, ce'l vom desfășura în acest an.

Îndată urmează dna *Vioara* din Bihor, autoarea frumoaselor „Viorele”, unica scriitoare cu care ne putem mândri noi *Bihoreni*. A citit mai multe poezii proprii, dintre care unele de o adevărată dăruire iar altele de o gingășie rară. Publicul a aplaudat frenetic.

Dl Dr. Ioan Ciordaș a ținut apoi o interesantă conferință „despre pedepse”.

Felul cum a fost tratată, forma în care a fost turnată și mersul ideilor, ni-au ținut încordată atențiunea. Ne-a arătat cum se făcea pedeapsa sub sfântul Ștefan. Atunci avea de scop numai despăgubirea economică, și restabilirea ordinii religioase. Numai sub regele *Matiaș* pedepsele au în vedere prețul vieții omului. Ne spune în ter-

meni înduioșători cum a trebuit să ne luăm și noi partea de jertfă națională prin acestea pedepse, când cu decapitarea lui Horea și Cloșca.

Expunerea vioaie, limba plăcută, forma atrăgătoare, ni-l-au înfățișat pe dl Dr. Ioan Ciordaș, ea pe cel mai bun conferențiar al nostru. A și fost răsplătit cu aplauze.

Duminică viitoare va ține conferința dl Victor Borlan, unul dintre cei mai capotați profesori ai liceului nostru.

Cor.

Documente omenești

privitoare la activitatea „reprezentantului acreditat al generației noastre tinere”.

Primim următoarele rânduri, cari ne povestesc fapte cu mult mai jalnice decât să ne bucurăm de ele:

Onorată Redacțiune.

În 7 Noembrie cor. au avut loc alegerile de membri congregaționali sătmăreni, în cercul Prislop.

La cercul acesta aparțin numai comune curat românești, precum: Buteasa, Hovrila, Gaura, Vairin și Prislopul. — Vacante au fost două locuri de candidați. Se povestesc antecedentele.

Din partea noastră au pășit, anul trecut, cu program național Dr. Vasile Lucaciu și Dr. Aurel Nyilvân. Alegătorii români pătrunși de sentimentul național și de ținta și ideile partidului național român, la alegerea aceasta s'au luptat cu adevărată demnitate și mândrie națională.

Contrari au fost doi jidani din Șomcuta-mare, ca candidați oficioși.

Acești candidați împreună cu agenții lor, folosindu-se de toate mijloacele neiertate și ilegale, au voit să corupă pe bravii alegători români, dar nu le-a succedat. Văzând, că nu pot reuși s'au folosit apoi de lucruri ne mai pomenite. Fiind președinte Aurel Erdős, notar în Ciolt, român de origine și fecior de preot, unul din bărbații de încredere ai candidaților oficioși, și anume Kepecs Jenő, a răsturnat urna, în care se aflau voturile date și fiindcă urna era un vas de bucatărie buletinele s'au împrăștiat și numitul le-a luat pe toate băgându-le în buzunar, iar din celalalt buzunar a scos buletine cu numele candidaților oficioși și le-a așezat în locul celor împrăștiate, după ce toate buletinele căzute afară erau date pentru membrii partidului național român.

Aceste lucruri, s'au întâmplat în fața puterii administrative și a bărbaților de încredere.

La vestirea rezultatului, de sine se înțelege, că candidații noștri au avut minoritate de voturi.

Alegătorii noștri, conștii de chemarea lor, s'au scârbit de lucrurile întâmplate, și au hotărât, să apeleze alegerea, cu care afacere, lucru firesc, a fost încredințat Dr. Aurel Nyilvân, ca fost candidat național.

Apelându-se alegerea, cele povestite aici, s'au adevărat, alegerea s'a nimicit și așa s'a fixat alegerea nouă pe ziua pomenită mai sus.

Lucru firesc, că după cele întâmplate, la alegerea asta, a trebuit să fie candidați doi români.

Vice-președintele clubului național din Șomcuta-mare, Ioan Sârb, a fost de părere să fie candidat Dr. Aurel Nyilvân și Dr. Simeon Butean, advocați în Șomcuta-mare. Din toată treaba aceasta nu s'a ales însă nimic, deoarece „hibridul” dela Seini, cu luni de zile înainte a pactat cu Ungurii și a candidat împreună cu Béla Pólyi, jude cercual regesc în Șomcuta-mare, care este Ungur și de partidul guvernamental. Béla Pólyi auzind de intențiile vice-președintelui Ioan Sârb, imediat s'a dus în Careii-mari, la prefectul comitatului, și s'a plâns de tradare împotriva partidului român. Prefectul l-a asigurat însă, că între orice împrejurări candidații oficioși adevărat tânăru „fruntaș” dela Seini și Béla Pólyi, vor fi aleși.

Dl Nyilvan a început deci propaganda electorală sub auspiciile administrației.

Dr. Simion Butean, adânc consternat, de faptele fruntașului român „Aurel Nyilvan” și fiind în curat cu urmările unui astfel de atentat în contra partidului național, s'a decis, ca în înțelegere, cu un român să lupte contra acestui atentat premeditat, ca așa să poată salva pe alegătorii români

pentru partidul nostru și să dea de gol pe tânărul fruntaș în fața opiniei publice românești. Iată deci cum este acol „fruntaș acreditat al generației tinere române”, care în adunarea dela Seini în fața poporului și intelectualilor adunați, a militat pentru solidarizarea tuturor românilor cu partidul național și a atacat chiar pe acei Români de frunte, cari sunt soldații adevărați ai solidarității naționale și cari atât în societate, cât și în lumea politică, precum și în fața altarului culturii naționale, numai cu fapte bune s'au arătat și mereu la culmea chemării.

Candidatul nostru a alergat în dreapta, a alergat în stânga să și caute tovarăș de luptă. A mers în comuna Saura și l-a rugat pe dl preot Vasiliu Andrean să iee lupta cu puteri unite, dar spre mirarea lui în casa dlui preot întâlnește pe „fruntașul român” Aurel Nyilvan și pe tovarășul acestuia, pe Béla Pólyi, cari prin diferite promisiuni pe numitul preot l-au fost câștigat deja pentru programul lor. Pe masa părintelui zăcea o hârtie de valoare de 20 coroane, pare-mi-se pentru alegători, și văzând candidatul nostru hârtia, s'a consternat, și a exclamat: „Pentru cele 20 coroane nu se plătește să lupți părinte împotriva noastră”! Dl părinte l-a asigurat pe candidatul nostru că nu putem reuși.

Și deprimat de cele văzute și auzite, candidatul nostru s'a ureat în trăsura și s'a întors la Șimcuta-mare, unde s'a adresat și unuia și altuia dintre intelectualii să iee lupta contra atentatorului partidului național român, dar nu s'a aflat nime în acest scop.

Fruntașul nostru, a voit să seducă pe alegătorii români cu aceea că atât el, cât și tovarășul său ungu ar mărturisi programul partidului național român, la ce mulți dintre alegători s'au consternat și au exclamat: „Oare nu candidează și jidani?”

Mai mulți dintre alegători i-au spus verde în față tânărului fruntaș, că cu astfel de fapte numai se compromite și numai strica poate și pe alegătorii români, cari în decursul campaniei electorale trecute, cu atâta însuflețire au luptat pentru candidatul lor național Dr. Alexandru Vaida încât din comunele sus numite candidatul guvernamental numai câteva voturi a primit.

Și oare câți alegători și-au dat voturile, la alegerea aceasta: Din vre-o 400 de inși, abia au votat 83, între cari două voturi s'au dat și pentru candidatul român.

Seara după alegere, s'a dat un banchet, la care au luat parte cele mai frumoase neveste din Prislop, făcându-se înfrățirea dintre Români și Unguri. Unde sunteți voi umbre străbune să vedeți lucruri ne mai văzute pe plaurile voastre pitorești!?

Iată care este solidaritatea națională susținută și proclamată de adunarea din Seini prin graiul tânărului hibrid Aurel Nyilvan, — durere, sub protecția dlui Mihali.

Unde sunt useăturile partidului național dle Nyilvan? Ai avut îndrăzneala să iai în deșert ideala solidarității românești, dar ai avut și temeritatea ca la alegerea din Prislop să lupți împotriva acestei solidarități!!

Acest „tânăr” este mort pentru partidul național român, este mort pentru poporul român și președintele partidului, d. Mihali trebuie să și facă datoria, caterisându-l din templul idealurilor noastre românești, căci Nyilvan s'a dovedit cel mai temerar profanator al acestora. Iată cine este public românesc cine e faimosul „reprezentant acreditat al generației mai tinere”. Un individ care ar trebui să fie boicotat de toată societatea românească, deoarece, știut este, că și în Șimcuta-mare cu elementul românesc inteligent abia de mai are contact. Toată activitatea politică, numai în sânul societății ungurești și o desvoaltă și acesta să fie un „acreditat reprezentant” al generației mai tinere!!!

Se mai știe că și în rîndul trecut a figurat ea aranjator în invitățile ungurești, la petrecerea reformată ungurească, ținută în Șimcuta-mare și fiind tras la răspundere de opinia publică românească, nu a avut cutezanță să se rectifice.

Acum tinere fruntaș, spune-ne și nouă ce este solidaritatea națională și cum trebuie aceia respectată!

Șimcuta. 12 Noembrie.

Un privitor.

Inaugurarea casei naționale române la Orăștie.

Sâmbătă au avut Românii din Orăștie și împrejurime o zi de mare sărbătoare. S'a inaugurat casa națională cu un frumos concert dat de reuniunea română de cântări din Orăștie condusă de dl Ioan Branga și ajutată de orchestra militară.

Casa națională, la care s'a lucrat un an și jumătate, s'a zidit pe locul și pe spelele băncii „Ardeleana”, în legătură cu edificiul hotelului ei „Central” situat în inima orașului. Sala casei naționale a costat 150 mii coroane și este și ea frumoasă și ea mărimă, dacă nu cea mai frumoasă, desigur una dintre cele mai frumoase din tot Ardealul. Are 20 metri lungime 12 m. lățime, 15 m. înălțime, cu 12 loji, cu o galerie mare, cu un culoare frumos și salete laterale și luminată fecie cu 250 pere electrice Wolfram. În parter este legată printr'un coridor cu restaurantul elegant al hotelului. Scena este întocmită după toate cerințele tehnice moderne, așa că schimbarea aranjamentului scenic, se face pe cale mecanică în vre-o câteva clipe.

Concertul s'a dat în fața unui public foarte numeros și distins, cu următorul program: „Imn religios” de A. Bena, „Maestri și plugari” de Kirchner, „Coasa” de I. Vidu, „Vino bade iar acasă” de T. Brediceanu, „Firișel de iarbă neagră” de C. Gabrielescu, „Nu-i dreptate nu-i” de G. Dima, „Luminița” de A. Bena, „Ouvertura națională” de A. Bena, „Serenadă” de A. Bena, „Solomoane capitane” de Kirchner, „Printul Eugen” de C. Loewe și „Hora” de G. Dima.

După cum se vede un număr însemnat dintre compozițiile tânărului componist A. Bena au format programul. Dintre aceste relevăm cu admirație, mândrie și recunoștința pentru autor, „Ouvertura națională”, pe care a cântat-o muzica militară splendid.

Motivul conducător (Leit motiv) al uverturii este începutul cântării cântărilor noastre. Aceasta se aude țesut în decursul piesei întregi ea o îngănare, care se perde în artistica orchestrare a frumoaselor melodii naționale, până când la sfârșit erupe imnul cu putere elementară în strigătul strident al fanfarelor. Un vifor de aplauze s'a ridicat în urma acestui frumos și neuitat strigăt de alarmă din uvertura națională. O bună parte a aplauselor le-a meritat pe deplin și capelmaistrul dl Weber, care a instruit piesa așa de desăvârșit, încât toate subtilitățile melodiilor noastre naționale le-a scos cu tot efectul posibil la iveală, ceea ce orchestra din Cluj, unde am auzit întâia dată piesa aceasta, n'a putut nici pe departe așa de bine.

Corurile, atât cele acompaniate de orchestră cât și cele fără, au fost toate peste așteptare de bine ceea ce este pentru dl dirigent Branga, cea mai mare răsplată, de altcum și singura, căci după cum se știe, face acest serviciu consumător de nervi numai de dragul artei și al societății românești, în mod gratuit, de mulți ani încoace. Coriștii și coriștele au purtat cu toții costum național, așa că la ridicarea cortinei un tablou drăguț a surprins plăcut publicul. Relevăm însă, că melancolia exprimată în cântările noastre cele mai multe, începe să nu mai fie pe gustul publicului nostru.

Să fie oare acesta semnul, că ne-am săturat să ne mai vâităm?!

Solo de bariton a fost cântat de dl Nic. Damian, un cântăreț bine cunoscut publicului românesc încă de pe vremea piesei „Moș Ciocârlian” în care a cântat pe primarul. D-lui nu mai are lipsă de cuvintele noastre de laudă. La cererea publicului a fost silit să repeteze pe „Solomoane capitane”.

Solista sopranului este încă aproape necunoscută publicului românesc, de aceea trebuie să spunem că d-șoara Marioara Vasilea este o brunetă frumoasă care câștigă simpatia publicului deja când se înfățișează pe scenă. Vocea ei e feciorelnică și limpede ca cristalul, are un timbru fermecător, este puternică, cântă cu ușurință două octave tot atâtea calități cari ne îndreptătesc să așteptăm foarte multe dela ea.

D-șoara Vasilea ne-a încântat cu „Vino bade iar acasă” de Brediceanu și a pus toată lumea în nimore cu ce eleganță și ușurință a dat pe B-ul cel de sus dela sfârșitul lui „Puiul Cucului” de Brediceanu. Este neșpus de păcat că pe o astfel de cântăreață trebuie să o pierdem, fiindcă nu avem

un fond și pentru opera și opereta română, ci numai un fond pentru teatru român.

Acompanierea la pian a susținut-o d-șoara Eugenia Branga, o talentată pianistă. Atât d-șoara Vasilea cât și d-șoara Branga a primit un frumos buchet de flori.

Toți orăștienii recunosc că concertul acesta a fost din câte s'au dat până acum de reuniunea de cântări, cel mai reușit. Dar nu numai rezultatul artistic și moral a fost satisfăcător, ci și cel material a întrecut așteptările, încasându-se aproape 1000 coroane din taxa de intrare foarte redusă. După concert a urmat dansul. Și la parter aceasta avom de înregistrat o noutate plăcută, anume, muzica militară a cântat întâia dată la dans și învârtita. Romana au jucat-o vre-o 100 părechi. Petrecerea a durat până la 6 dimineață.

Correspondent.

Răsboiul italo-turc.

Prognosticurile asupra răsboiului încă nu s'au realizat în nici un fel și câtă vreme ieri o telegramă din Frankfurt spunea că Italia și-a retras flotila din Marea Egeică — la intervenția puterilor — din Turcia toate știrile vestese că vasele italiene au fost văzute în diferite puncte din Arhipelag iar azi o telegramă nouă spune că Italia și-a condiționat acțiunea răsboinică de răspunsul ce-l va da Turcia la ultimatul înaintat porții, care nu cere nici mai mult nici mai puțin decât recunoașterea anexiunii.

Fără indoială, răspunsul ce se va da, va fi satisfăcător pentru Italia și primejdia înălțurată vremelnice își va lua cursul liber, cu toate că prea puțini sorti de isbândă a demenească această încercare.

Probabil complicațiile acestui răsboi să nu aibă urmări nefaste pentru echilibrul Europei, va avea însă la tot cazul pentru Italia în urma rezistenței puternice ce îi vor opune asediații.

Cu toată liniștea diplomatică din Arhipelag, însă, în Tripolitania luptele continuă, cu noroc schimbăcios, de amândouă părțile.

Ultimatul italian.

Din Berlin vine știrea că retragerea vaselor italiene din apele turcești nu a urmat a insistența puterilor, ci în urma unei hotărâri a ministrului de răsboi care înainte de ce ar dispasa acțiunea răsboinică în Arhipelag va înainta porții un ultimatum, cerându-i să recunoască anexiunea.

Acțiunea flotei italiene.

Păreră generală în Turcia e că Italia nu a abandonat cu desăvârșire ideea unei lupte în Dardanele contra căroră va da un atac hotărât. Guvernul otoman așteaptă liniștit acest atac și are toată încrederea în flotila și forturile turcești a căroră tunuri vor zădărnici asediul italienilor. Această așteptare liniștită caracterizează guvernul și ce privește situația în Tripolitania, căci nu se poate admite ca Italianii să îndrepte un atac general contra pozițiilor turcești. Pe lângă această eruzimile soldaților față de indigeni a contribuit foarte mult la consolidarea prieteniei dintre Turci și Arabi.

Luptele din Tripolitania.

Italianii asediați au încercat, zilele din urmă, în mai multe rânduri să rupă linia de bătaie a Arhibilor dar fără nici un rezultat, căci disprețul de moarte cu care luptau voluntarii arabi i-au silit să se retragă.

Un aeroplan al armatei italiene care încercase o ascensiune de exploatare, neputând ieși destul de repede din tirul artileriei turcești a fost lovit de o ghină și nimic.

O nouă infringere a Italianilor.

Porta a primit dela comandantul trupelor din Tripolis o telegramă, care aduce știrea că 3000 Arabi din tribul Tuareg și puternice detașamente de infanterie turcă au atacat azi dimineață trupele Italianilor, cari au suferit o gravă infringere, cu toate că erau sprijiniți de forturi și de tunurile vaselor de război.

Italianii au avut 400 morți și tot atâtia răniți. Noi am luat Italianilor 40 călări, o mulțime de chesoane cu muniții și alimente, 2 tunuri, o mitralieră și o mulțime de puști.

Perderile noastre se ridică la 90 morți și 50 răniți.

Trupele inamicului s'au retras parte în forturi, parte în oraș.

Pozițiile ocupate de noi sunt atât de importante, încât orice eșire a Italianilor este imposibilă.

Toate trupele turcești la Tripolis.

Noaptea și dimineața următoare au fost liniștite. Un soldat turc afirmă că toate trupele turcești au plecat spre Tripolis. Ar urma de aci că lupta contra Italianilor 5 batalioane având un total de 2000 infanteriști, 200 cavaleriști, 3 mitralieze și 6 tunuri de munte, 6 unuri de câmp. Informatorul zice că din cele 6 tunuri de câmp numai au fost ale Tripolisului.

Fierhad deputat de Tripolis, a adresat Camerei o depeșă declarând că mii de voluntari arabi sunt gata să dea războiul sfânt alături de trupele turcești.

Nouă atacuri.

Din Roma se telegrafiază: Agenția telegrafică Stefani anunță că ieri armata turcească, retrasă în oază, a atacat Tripolisul, dar au fost respinși, suferind pierderi mari.

Peste noapte, Italianii au întărit forturile, provăzându-le cu reflectoare electrice pentru a descoperi și noaptea apropierea turcilor. Forturile sunt apărate de artilerie și o infanterie numeroasă.

Azi Turcii au înocit atacurile. Lupta ține acum.

de dsa un viu interes și e așteptat cu dragoste în centrele mai de seamă. Dumineca următoare va concerta la Bistrița cu un bogat program de muzică națională și clasică. De aci va merge la Cluj unde va concerta cu acelaș program în ziua de 23 Nov., pe urmă la Oradea-mare.

— **Un bust lui I. Nenișescu la Tulcea.** Duminecă s'a desvilit în Tulcea un bust cunoscutului scriitor I. Nenișescu mort la 1901. Regretatul Nenișescu e cunoscut și la noi mai ales prin poeziile lui cu subiect din războiul din 1877/78. Dăm cu acest prilej, după ziarele din regat, o scurtă biografie a lui.

Născut la 1854 în Galați, Ion Nenișescu și-a făcut studiile liceale la Iași, unde s'a înscris după aceea la facultatea de litere. După trecerea primului examen Ion Nenișescu și-a făcut voluntariatul în armată și a aparținut primei serii de ofițeri în rezervă.

În timpul războiului a luat parte în campanie ca sublocotenent de rezervă în reg. 13 Dorobanți. Se știe că acest regiment s'a luptat cu o rară vitejie la Grivița. În timpul atacului dat acelei redute Ioan Nenișescu a căzut rănit. Cu acel prilej a fost decorat de Domnitorul Țării cu „Virtutea Militară” și „Steaua României”, iar de împăratul Alexandru al II-lea al Rusiei cu ordinul „Sf. Stanislav”.

Războiul încetând și Nenișescu vindecânduși rana din picior a plecat în Germania unde și-a luat doctoratul în filosofie și pedagogie la universitatea din Lipsa.

Înapoiindu-se în țară a fost numit revizor școlar al Capitalei, apoi profesor la școala normală de institutori și în urmă inspector general al învățământului primar.

Cu scriitor Ioan Nenișescu a publicat trei volume de poezii „Flori de primăvară”, „Pui de lei” și „Soimii dela Războeni”, iar pentru teatru trei piese, între care și drama istorică „Radu dela Afumați”.

Ioan Nenișescu a publicat și o revistă „Țara Nouă”, un curs de pedagogie „Educația inimii” și o voluminoasă și documentată serie intitulată „Românii din Turcia europeană”. Această lucrare a fost premiată de Academia Română și în baza ei Nenișescu a fost ales membru corespondent al înaltei instituții culturale.

— **Reorganizarea universităților române.** Cetim în ziarele din București că comisiunea însărcinată cu elaborarea unui ante-proiect privitor la reorganizarea universităților române își va începe lucrările în cursul acestei săptămâni.

În această comisiune au fost numiți dñii Emil Pangrati, rectorul universității din București; C. Dimitrescu-Iași, D. Onciul și Simion Mehedintzi, profesori la facultatea de litere din Capitală.

— **Tolstoi plagiator??** O acuzare postumă de plagiat, o ridică un oare-care Alexandru Solowyew împotriva lui Tolstoi. Comitetul tolstoian din Moscova a primit dela numitul o scrisoare în care asigură că drama „Cadavrul Viu” a lui Tolstoi ar fi o copie a piesei sale „Mortul viu” scrisă în 1908. Solowyew propune comitetului să facă o comparație între ambele serieri și deoarece e sigur că rezultatul va fi în favoarea sa, cere să i-se dea toate onorariile și tantiemele încasate de moștenitorii lui Tolstoi.

Cum, însă, piesa n'a avut până acum un succes prea mare, spune o gazetă vieneză, acuzarea ce i-se aduce ar fi aproape o salvare pentru Tolstoi.

Rămâne, însă, de văzut ce dovezi va aduce Solowyew.

Ori cum afacerea promite să fie interesantă.

— **Turneul de adio al lui Novelli.** Marele artist dramatic italian, Ermete Novelli, după cum scriu ziarele franceze, își face acum turneul prin care își ia adio dela scenă. De prezent joacă la teatrul „Rejane” din Paris, dar prin Germania și Viena, el va merge și la București. Repertoriul lui e alcătuit din piesele în cari, a avut cel mai mare succes. Pe Novelli l'a ascultat și Zaharie Bărsan în călătoria de studii pe care a făcut-o în Italia.

— **Licitație în Sasca-montană.** Pictura și arhitectura bisericii din Sasca-montană se va renova. Prețul de strigare este 2000 de coroane. Întreprinzătorii să-și trimită ofertul lor până la 1 (14) Decembrie 1911, pe adresa părintelui Ion Murgu, Sasca-montană.

— **Alegeri congregaționale.** Ni-se scrie: Fiind alegerea membrilor dela comitat nimicită, în cercul Murani — unde lista națională în anul trecut a învins cu mare majoritate — s'a ținut a doua alegere în 14 l. c. esind și de astă dată lista națională biruitoare, dar numai cu doi membri din trei.

Aleșii sunt: Dr. Traian Șineai, avocat în Vinga și Grigore Muntean Bunea, econom în Murani, iar al treilea a fost ales protopretorele din Vinga Nagy Gyula. Cauza căderii celui de-al treilea membru român (Ioan Darabant din Secean) e a se căuta toemai în greșala d-sale, figurând în lista d-sale și protopretorele, ceea ce a înstrăinat simpatia alegătorilor.

Alegerea a decurs frumos în speranța că lista națională întreagă va oși învingătoare. Și esia învingătoare dacă comuna Benceerul-român ne-ar fi dat cel puțin un vot, dar dâșii au aflat de bine, cu toții, să voteze cu lista oficioasă. Mai bine era dacă rămăneau acasă, cum au făcut și alții și să nici nu se fi arătat la alegere. Dar noi vom ținea minte. Căci puteau să știe dâșii, că dela comunele nemțești nu putem aștepta ajutor și că nu de mult, noi am luptat pentru dâșii alegându-le un membru la comitat.

Cercul Murani și-a ținut de mare cinste, candidând pe singurul avocat din ținutul acesta pe Dr. Traian Șineai, în vre-o trei rînduri, dar nu putem înțelege, cum de dâșii a ajuns în lista oficioasă de data asta? De dragul solidarității ai fost ales numai dle avocat, dar pe viitor să se știe, că numai pe lista oficioasă vei mai figura. Încrederea oamenilor buni ai pierdut-o.

Laudă li-se cuvine însă bravilor alegători din comunele Murani și Seccani. *Coresp.*

— **Promotie.** D. Dr. Sever de Orbonaș, a făcut cu succes examenul de avocat la Târgul-Murășului, și după cum aflăm, își va deschide cancelaria advocațială în Orăștie. De distinsul tînăr avocat leagă societatea română de acolo frumoase nădejdi, cari dorim să se și realizeze.

— **O afacere de senzație în lumea artistică pariziană.** În lumea artistică din Paris se discută acum asupra unui caz ciudat, s'ar putea zice unie în felul său. Acum de curînd a decedat la Paris pictorul austriac Quittner, care obținuse premii însemnate la diferite expoziții. După moartea sa, tînărul pictor Bucars a lansat aserțiunea că tablourile expuse de Quittner nu sunt operele acestuia, ci ale altor pictori. Bucars a raportat cazul poliției, declarînd că l' cunoscut pe Quittner încă din 1902, când acesta îi mărturisise că nu e pictor, ci numai amator de artă. Quittner a cumpărat dela Bucars cinci tablouri pe un preț ridicol. În cursul anilor Bucars a furnizat lui Quittner 200 tablouri, primind în schimb 7000 franci.

Bucars susține că în expoziția organizată de văduva lui Quittner sunt 6 tablouri, pe cari le vânduse lui Quittner.

Făcându-se o perchezitie la vila doamnei Quittner, poliția a confiscat 30 tablouri, de pe cari se ștersese semnatura lui Bucars, înlocuindu-se cu aceea a lui Quittner. Afară de aceste mai sunt și alte tablouri pe cari a fost falsificată semnatura autorilor. Parte dintre ele au rămas fără semnatură. Buna credință a doamnei Quittner e în afară de ori ce îndoială.

Atelier de fotografii artistice, de primul rang. Rona și Kinăst, Orăștie Văsar tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

x Németh și Király, croitorie pentru domni Cluj. str. Kötö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

INFORMAȚII.

A R A D, 15 Noemvre n. 1911.

Alegeri congregaționale în com. Aradului
Aduunarea congregațională din urmă s'au făcut alegeri pentru cinci locuri de delegați congregaționali. Alegerile acestea vor avea loc la 30 Noemvrie.

Se va alege câte un membru la Cercul „Sombac, Totrărădia, Pănat și Petriș. Ariz clubului nostru comitatens!

— **Deputația damelor române la P. S. Sa Dr. M. Cristea.** Citim în „Drapelul” din Lugoj că deputația s'a prezentat în numele reuniunii femeilor române din Lugoj o deputațiune la P. S. episcopul Dr. E. M. Cristea în Caransebeș și mulțami pentru darul de o mie cor., cu care a contribuit la augmentarea fondului acciunice reuniuni. Deputația damelor a fost condusă de dna Cornelia Brediceanu, care era însoțită de dnele Sabina Florescu și Alma Pop. P. S. a primit foarte cordial deputația damelor, punându-le că și pe viitor va sprijini scopurile nobile ale Reuniunii din Lugoj. Cu acest prilej s'at dat P. S. Sa și o masă în onoarea damelor, urmînd la masă și pe prezidenta Reuniunii din Caransebeș, dna Maria Romanu. După masă a închinat P. S. Sa într-o prosperă expunere umanitare, reprezentate prin reuniunile de femei.

— **Tenorul I. Rădulescu la Bistrița și Cluj.** Prețiatul nostru tenor liric, Ionel Rădulescu, își urmează, cu acelaș succes care i-a însoțit turneul, concertele în părțile Soveșului. Publicul românesc manifestă față

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Far-
kas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pre-
gătește pe lângă onorar mic, pentru examenele
de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, exa-
mene de avocat și de magistrat. În 3 luni se
câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul pro-
iectelor de reformă a învățământului juridic, e
de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre
binele lor la acest seminar, care înlesnește mult
cariera avocațială.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rá-
koczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cum-
păra lucruri de mână, pentru dame precum și ne-
cesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Mișcare culturală și socială.

19 Noembrie.

Sfințire de biserică în Agârbiciu. Comitetul
parohial gr.-or. rom. din Agârbiciu (Aranyoseger-
begy) invită la sfințirea noului edificiu școlar
care va avea loc în 6 (19) Nov. c. la orele 3 p. m.
Seara la orele 6 concertul corului bisericesc. Ur-
mează joc.

Oravița-română. Comitetul parohial gr.-or.
rom. din Oravița-rom. cu concursul „Reuniunii
de citire și cântări” invită la festivitățile ce se
vor aranja Dumneacă la 6 (19) Nov. 1911 din pri-
lejul sfințirii casei bisericești.

Înainte de amiază: 1. Dumneacă dimineața
la 9 ore participare la serviciul divin. 2. La 10
ore sfințirea casei. 3. La 11 ore ședința festivă
a comitetului parohial. 4. La 12 ore prânz comun
în hotelul Iosif Nedici.

După amiază: 1. La 8 ore seara concertul
„Reuniunii de citire și cântări”.

Seara concert. După concert joc.

BIBLIOGRAFII.

Almanahul scriitorilor dela noi. „Li-
brăria Națională” din Orăștie, a dlui S.
Bornemisa, publică un almanah al scriitorilor
ardeleni în viață. Cartea se compune
din trei părți. În partea primă se dau por-
tretele scriitorilor, însoțite de scurte date

biografice și urmate de câte un specimen
din scrierile lor. În partea a doua se dă re-
vista presei, schițându-se trecutul fiecărei
publicațiuni în parte. Partea a treia e ca-
lendarul pe 1912. O publicație interesantă,
pe care o dorim s'o vedem continuată la
anul.

D. Bornemisa, care a întocmit almana-
hul, scrie în prefață:

„Almanahul scriitorilor dela noi” este scos la
lumină cu gândul, de a prezenta publicului româ-
nesc de pretutindeni, mănunchiul scriitorilor ro-
mâni în viață din Transilvania, Ungaria și Bănat,
sau cel puțin originari de aici.

Năzuința subserisului, de a prezenta un tablou
cu totul complet al acestor scriitori, n'a izbutit
așa pe deplin precum aș fi dorit. Câțiva scriitori
au dat puțină luare aminte apelurilor făcute în a-
cest scop, iar pe doi, deși ar fi avut loc aci, nu
i-am mai putut invita la colaborare.

Almanahul este aranjat nu după valoarea scrii-
torilor, pe care a o determina nu eu sunt chemat,
ci după principiul variațiunii. Așezarea pieselor
mai înainte sau mai îndărăt, rog dar a nu fi soco-
tită ca o clasificare a autorilor.

Am scos la iveală și scriitori, cari unor cercuri
ale obștei românești vor fi poate puțin cunoscuți,
ori chiar necunoscuți. Dar, pentru ca tabloul ta-
lentelor literare dela noi, să fie cât de complet,
trebuia să-i pun și apoi, în ori ce mănunchiu de
flori — am eruzat — în apropierea trandafirilor,
se face bine și câte-o vioară smerită....

Se poate comanda almanahul dela „Li-
brăria Națională” din Orăștie. Prețul unui
exemplar cor. 1.80 franco: pentru Româ-
nia Lei 2.

Alex. Ciura: Amintiri (Nuvele și schițe). Se
găsește de vânzare la „Librăria „Tribuna”. Pre-
țul 1 cor. 60 fil. plus 20 fil. porto.

— „Spre Prăpastie”.
Senzationala serie de articole a dlui R.
Ciorogariu, a apărut în broșură și vestim-
tuturor doritorilor de a avea aceste pagini
de tărâie unor documente istorice, că pot
comanda broșura la librăria „Tribunei”, în
preț de 50 bani.

La librăria „Tribunei” se află de vân-
zare:

Plan de învățământ și îndreptar metode
pentru școlile populare confesionale gr.-or. rom.
desub jurisdicțiunea bisericeii gr.-or. rom. din
Ungaria și Transilvania. Aprobate de d. ministru
al cultelor și instr. publice, sub Nr. 73311—1911.
Cor. 3, plus 30 fil. porto.

Albumul de cântece al dlui I. Scarlatescu in-
titulat „Poeme românești”, cu următorul sumar:
1. Hora României June. 2. Hora veche. 3. Spu-
ne-mi codrule (Z. Bărsan). 4. Glas de clopot (Z.
Bărsan). 5. Mihnea și Baba (D. Bolintineanu).
Căcutul se vinde cu prețul redus de 5 cor. plus 10
fil. porto.

„Flacăra” revistă literară, artistică și socială
Nr. 1 á 20 fil.

Charles Lane Poor. Sistemul solar.
Traducere de Victor Anestin. Vol. I. 20
fil., vol. II 30 fil. plus 5 fil. porto.

Guy de Maupassant. Inima noastră
roman. Traducere de I. C. Apostol. Preț
cor. 2.50 plus 20 fil. porto.

Cezar P. Oardă: Raze de lumină a cor.
2 plus 10 fil. porto.

Brieux: Brândușa (Blanchette). Co-
medie în 3 acte. Tradusă de Em. Gârleanu
a 40 fil. plus 10 fil. porto.

Goethe: Herman și Dorothea. Tradu-
cere de Oreste a 30 fil. plus 5 fil. porto.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pe-
melnicul viilor și morților” legat în pânză, scri-
tă cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

Poșta Administrației.

Pavel Mureșan, Cluj. Am primit 7 cor. de
abonament până la 15 Februarie 1912.

Petru Cira, Torcaul-mic. Am primit 7 cor.
abonament până la finea anului 1911.

Petru Savi, Sacoșul-ungurese. Am primit 7
cor. abonament quart. III 1911. Mai aveți de să-
vit 7 cor. până la finea anului curent.

Pavel Colariu, Oravița. Am primit 7 cor. abo-
nament quart. IV 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstol.

154

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

El luă în mână un „presse-papier” enorm și-l ri-
dică plin de amenințare dar se grăbi să-l pue la loc.

— I-ai făgăduit căsătoria?

— Nu m'am gândit la asta; de altminterlea nu i-am
făgăduit nimic, fiindcă....

Pierre îl intrerupse:

— Ai scrisorile ei, ai scrisorile ei?

Anatol îl privi pe Pierre, apoi își scoase numai de-
cât portofelul lui din buzunar.

Pierre luă scrisoarea, și împingând cu mâna o masă
ce-i sta în cale, căzu pe sofa.

— N'am să te ating, zise el; nu-ți fie teamă, adăugă
el, văzând mișcarea de spaimă a lui Anatol. Scrisorile
mai întâi de toate. Mai... întâi de toate, adăugă el ca
și cum și-ar repete lui însuși o lecțiune învățată pe
dinafră. Al doilea, urmă el ridicându-se și începând
să umble prin odaie, mâne vei părăsi Moscova.

— Dar nu voi putea!

— Al treilea, urmă Pierre fără a-l asculta, nu vei
destăinui niciodată nimănui, cele petrecute între d-ta
și contesa. Știu că nu te pot împiedeca s'o faci, dar
dacă e în d-ta o scânteie de conștiință...

Pierre ocoli de mai multe ori odaia.

Anatol ședea lângă masă; el era posomorât și-și
mușca buzele.

— Trebuie să înțelegi odată, că afară de plăcerile

d-tale, mai sunt fericirea și liniștea celor-lalți că nu
trebuie să distrugi o existență sub pretext că trebuie
să petreci. Dar petrece cu femeii ca nevastă-mea, acolo
ai fi în dreptul d-tale, ele ce așteptăți dela dânsese...
Ele sunt înarmate cu aceiași experiență ca d-ta... Dar
a promite unei fete tinere că te vei căsători cu ea, a
o înșela, a o răpi!... cum nu înțelegi d-ta, că e tot așa
de ticălos ca a bate un moșneag, un copil?

Pierre tăcu și-l privi pe Anatol întrebător, dar fără
mânie.

— Nu, nu înțeleg asta și nu vreau să înțeleg, făcu
Anatol regăsindu-și îndrăzneala, pe măsura ce Pierre
își stăpânea mânia. Dar, adăugă el cu ușoară tremu-
rătură a fălcei de jos... mi-ai spus niște cuvinte pe cari
nici un om cinstit nu le poate auzi din gura nimănui.

Pierre îl privi nimit, neștiind unde voia să ajungă.

— Cu toate că mi-le-ai spus, fiind numai noi de față,
nu pot... urmă Anatol.

— Atunci, dorești poate să-ți dau satisfacțiune?
întrebă Pierre în ironie.

— În tot cazul îți poți retracta cuvintele, dacă vrei
să ascult de ordinele d-tale.

— Le retractez, zise Pierre, și te rog să mă scuzi;
apoi, zărind nasturele pe care-l smulsese: îți voi da
și bani dacă ai nevoie.

Anatol zîmbi.

Surâsul acesta josnic și furiș, pe care Pierre îl cu-
noaștea prea bine la soția sa, îi răscolii mânia.

— Oh! rasă ticăloasă, fără inimă, zise el, și părăsi
odaia.

A doua zi Anatol plecă la San-Petersburg.

LXXII.

Pierre merse numai decât la Maria Dimitrievna ca
să-i spună, cum se achitase de misiunea sa. Toată casa
era răscolită.

Pierre află, că Natașa era foarte bolnavă, și sub
promisiunea de a păstra taina, Maria Dimitrievna îi
încredință că în seara zilei când aflase că Anatol era
însurat Natașa încercase a se otrăvi cu arsenic. După
ce înghiți câteva picături, ea fu înspăimântată de pro-
pria ei faptă, o deșteptă pe Sonia și îi mărturisii tenta-
tiva sa. Cei din casă îi dădură la timp o contra-otrăvă
dar cu toate că afară din ori ce primejdie tânăra încă
era încă prea slabă pentru a putea fi dusă la țară,
acea mama ei fu înștiințată.

Pierre îl găsi pe conte buimăcit, pe Sonia în
crâmi, dar nu i-se dete voce s'o vadă pe Natașa.

În ziua aceia Pierre cinase la club unde auzise
bindu-se din toate părțile de încercarea de răpire
Natașei. Cum era hotărât să vegheze asupra repa-
rării protejatei sale, el desminti cu înversunare toate
aceste povești, asigurând că realitatea se reducea
la o simplă cerere în căsătorie a cumnatului său, și
rerea fusese respinsă.

El aștepta cu groază reîntoarcerea prințului
drei, și în fiecare zi făcea câte-o vizită bătrânului
pentru a-i cere vești despre fiul său.

Prințul Nicolae era mai vesel ca de obicei și-și
tepta fiul cu nerăbdare. Dra Bourienne sustrăsese
pătesei Maria bilețelul Natașei și-l dăduse tatălui ei,
fusesse ținut în curent cu toate svonorile de răpire
circulau.

Cea dintâi grijă a sa, fu aceia de a arăta fiului
scrisoarea Natașei, imediat după reîntoarcerea sa,
de a-i repeta el însuși cu comentarii toate por-
debite cu privire la răpirea Natașei.

Prințul Andrei îl rugă pe Pierre să-l viziteze.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

KÉCSABA — NAGYVÁRAD

Kölcsey-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

AVIS!

La subscrisul află momentan aplicare

Commis tineri

se pricep la manufactură și bumbăcării.
Limbi: maghiară și germană se pretinde.
— Numai vânzatori harnici și solizi găsec
stabil.

La subscrisul află aplicare și un în-
vățat cu 2—3 clase gimnaziale.

Traian Novac,
comerciant în Balázsfalva.

Dela primăria comunei Nucet.

Nr. 1223—1910

PUBLICAȚIUNE.

Comuna Nucet (comitatul Szeben), dă
prin licitațiune minuendă edificarea cârciumei
comunale în 30 Noemvrie 1911 la 2 ore p. m.

Prețul strigărei 8603 cor. 60 fil.

Condițiile de mai aproape să pot observa
în orele oficioase în cancelaria comunală.

Nucet, în 11 Noemvrie, 1911.

Primăria comunală:

Octavian Furnică,
not. s.Steva Simion,
primar.

ANUNȚ.

În cancelaria comunală din Gurarâului
află imediat aplicare în condițiuni favorabile
un practicant ori scriitor
notarial.

Gurarâului (Guráró, Szebenmegye), 11
Nov. 1911.

Primăria comunală

O rugare modestă, care nu vă costă nici o
oboseală, dar administrației ziarului nostru
poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă
pe onoratul public că la cererea preșurilor
curente sau la o-ri-ce cerere sau cumpărare
să se provoace că adresa firmei a cetit-o în
— — ziarul »Tribuna« din Arad. — —

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a
firmei Moștenitorii Iacob Graf din Turnu-
Severin (România)

2 Vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană
și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți
cei cu practică și reînșurați. Oferte și pre-
tențiuni la susnumita firmă.

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS ALAPÍTÁNY 1895.

FONDATI

ANUL: 1895

Pregătește: butoaie, vane

în ori-ce mărime; din lemn de stejar
uscat și alb, pe lângă garanță. — Pri-
mește ori-ce comandă mare, aranjament
compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nrii 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere
și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni
de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar
pentru depunerile elocate pe timp mai îndelungat
de trei luni de zile, după mărimea sumei de-
puse: plătește deponenților 4½% și 5% interese
fără de nici o detrageră.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari
eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case
de închiriat și pe proprietari de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cam-
biale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

Mășinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei. Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

„ENGLISH HOUSE”
NOU ATELIER DE CROITORIE EN-
GLEZEASCĂ P. DOMNI ÎN ARAD.

Aduc la cunoștința mult on. public că
în Arad, Boros Béni-tér 6. sz.

atelier de croitorie

englezească modern și corespunzător tim-
pului prezent. Imi stă în putință a satis-
face cererile on. public prin un croi cu
gust, prețuri moderate și condițiuni de
plată favorabile pe lângă serviciu prompt
și conștiințios. — Cerând sprijinul mult
on. public, — rămân cu profundă stimă:

Wertheim Jenő,

croitor pentru domni.

Schapira Arnold
giuvaergiu, ciasornicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar,
de aur, argint și nickel, în ceasuri de
părete. Giuvaerice fine, cu briliante,
obiecte de lux în argint și articole optice.
In atelierul meu se reparaază ca nouă,
lucrurile vechi, și
anume: giuvaerice
și ceasuri, pe lângă
garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

MOBILE

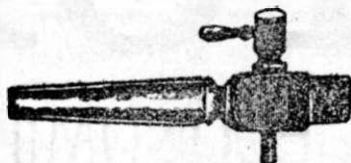
pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, plane se trimit oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter
de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe
pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi
dacuri, bile și popice pentru biliard și po-
picărie precum și totfelul de picioare pentru
masă, pe lângă prețurile cele mai moderate.
Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Totfelul de blănării

precum: boauri, (muff), tocure de
picioare, Jachete după croiul englez
și francez, berletuieli cu lână, totfelul
de căciuli, etc. Reparări
și transformări bune și
ieftine se pot câștiga la

Puskás József,

blănar
Aiud-Nagyenyed.
Szenikirály-utca 80 - 82. sz.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de
4% și amortizație, pe pământuri, dela 10-20
ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea
mai perfectă, precum: mașini de treierat, cu
abur, benzin și olei, mașini de semănat și
și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă pre-
țurile cele mai convenabile cu plătire în rate

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini
motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez în
minare cu acetelin și vând obiectele necesare

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Palmer Mátyás

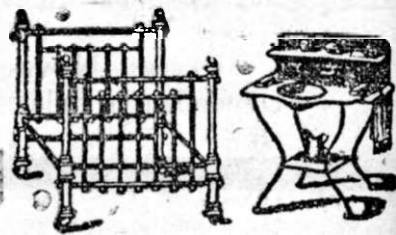
Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 11

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,

József főherceg-ut 11. colțul str. Karolin

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple
până la cele mai moderne, — expediție inter-
națională în toate părțile lumii. Reprezentat în
toate orașele mai mari din țară și străinătate.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și luștritor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de ferărie, șelarie
și luștruire cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă

Ilustrate

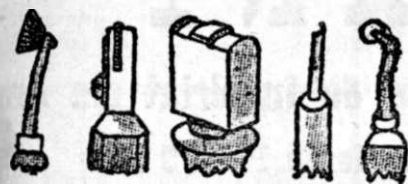
cu vederi din Arad, peisaguri
pasteluri și motive românești

se pot căpăta

la „Librăria Tribunei”

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofariilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de bransă, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat — Catalog gratuit și francat.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Ghete

moderne, din piele trainică pentru domni, dame și copii, se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia lui

Eberstein Henrik,
Lugoj, (Edificiul Bazar.)

Motoare

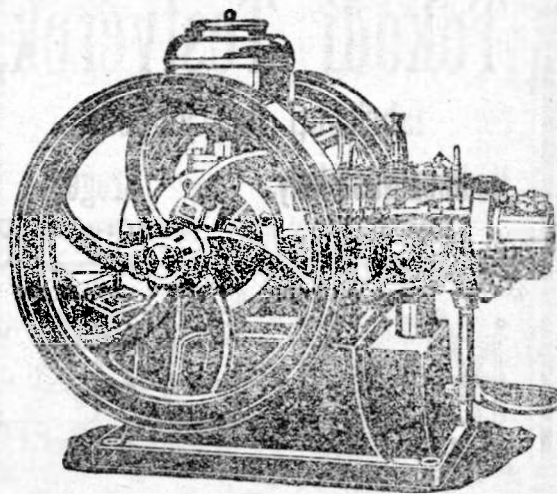
șvedeze pentru olei brut, (brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm), în poziție orizontală și verticală. Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala ori unde. Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz. Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție. Se pot comanda la

Surányi Viktor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole.

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereți catalog.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jar

marele său atelier mehanic înțeles în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se execută toate felurile de lucrări atingătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducie, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Anunțuri

primește administrația „Tribunei”, pe lângă prețurile cele mai moderate.

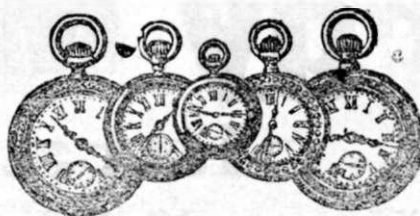
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reisporgasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli optici. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui

Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcăni, farmacii, mobiliere pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pe lângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Nici o fabrică de gramofone și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână
- Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

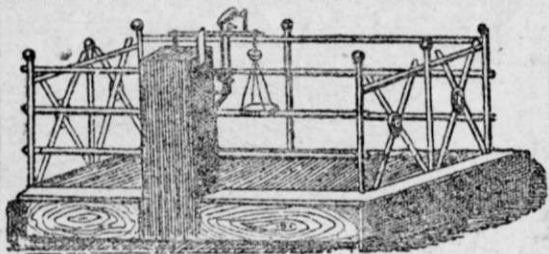
Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapest, VIII. Viola-u. 7.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezővásárhely, — Szeged,
Lánc-utca. Bodor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agricultorilor și măcelarilor

cumpenele

noastre, pregătite din cel mai bun material. Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, infracturabile, autentificate. — Pentru România livrăm și neautentificate. Comercianților le dăm rabat. — Catalog la cerere trimitem cu reîntoarcerea poștei.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm spesele de intabulare, convertim datoriile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prizele pe lângă onorariile acuzitorilor de afaceri abili și demni de încredere.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mostre.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.